

Albània se situa a l'hora zero

Quan els últims desplaçats de la guerra de Kosovo han passat la frontera de tornada a casa, el principal refugi de gairebé mig milió d'albano-kosovesos té unes bones perspectives de resoldre la complicada situació interna.

A Albània els refugiats kosovesos han estat acollits en camps de refugiats, com el de la imatge, i cases particulars. La tragèdia ha permès cohesionar en bona mesura una "albànitat" per sobre de diferències lingüístiques i religioses.

Albània va ser amenaçada, la primera meitat d'aquest segle, amb particions entre serbis i grecs, amb el beneplàcit de francesos i russos, va ser considerada un estat barrera per Àustria-Hongria i Alemanya que volien parar els peus a la Gran Sèrbia i va sofrir l'administració italiana durant el règim d'Alessandro Mussolini. La irrupció d'un comunisme aïllacionista, enemistat de primer amb Rússia i després amb la Xina, va amagar el subdesenvolupament del país més pobre d'Europa. Tot i que la primera herència de quaranta-cinc anys d'estalinisme va confirmar a les urnes la força dels antics aparells, que van aguantar l'ensorrada del sistema amb petites reformes, els segons comicis van marcar l'auge del Partit Democràtic de Sali Berisha i els tercers han tornat al poder el Partit Socialista de Fatos Nano.

Cares noves. Si la crisi de les societats piramidals del 1997 va representar la caiguda de Berisha, l'assassinat del dirigent demòcrata Azem Haxhori, un any després, va enfosquir el futur de Nano. El país va sumir-se en un nou desgovern per causa de la dimissió del líder socialista al cap de setze dies. Els dos pesos pesants de la política albanesa de transició s'havien sotmès a un cara a cara continu en l'última dècada, que havia acusat les diferències de clans entre el nord (partidaris de Berisha) i el sud (feu de Nano). Acabada en un empat infinit aquesta política de

EFE

Les relacions entre Kosovo i Albània havien estat impedides per dues concepcions diferents de comunisme.

desgast de l'adversari, la nova generació de polítics sorprèn pel seu pragmatisme i també per la seva joventut: el president de la república, Rexhep Meidani, i el primer ministre, Pandeli Majko, tots dos socialdemòcrates ex-comunistes, han posat fil a l'agulla per desplegar la primera constitució democràtica, aprovada el novembre

en referèndum. Els desafiaments de Meidani i Majko, lliures dels vicis de la primera transició, seran de separar per sempre el poder executiu i el judicial, oblidar les pràctiques de "neteja administrativa" de cada govern i superar la dinàmica de clans, enquistada històricament als Balcans sobre la *nomenklatura*. La característica imbricació de l'element religiós i polític en aquest punt d'encontre entre l'Imperi otomà i la tradició ortodoxa segurament que hi té molt a veure.

El factor kosovès. La sacsejada de la guerra, dita humanitària, ha replantejat el futur de la regió amb noves esperances de canvi real. Internament, l'allau de refugiats ha relligat unes relacions a banda i banda de la frontera que havien impedit dues concepcions diferents del comunisme (l'oberturisme de Tito contra l'aïllacionisme

de Hoxa). Així, doncs, mentre els albano-kosovesos s'amuntegaven en camps de refugiats de Macedònia, més de la meitat dels acollits a Albània han descobert aquesta primavera la solidaritat, en canvi de res, a les cases particulars. La tragèdia ha permès de cohesionar en bona mesura una "albanitat" per sobre les diferències lingüístiques (guec i tosc) i religioses (catòlics al nord, ortodoxos al sud i una miriada de creences musulmanes). Això no obstant, els possibles efectes secundaris d'aquesta unió poden anar en detriment de la resta de minories que conviuen en territori albanès: d'una banda, la comunitat grega de la disputada regió de l'Epir del Nord (no reconeguda oficialment per Atenes fins el 1987); i d'una altra, la població gitana, que entra en una difícil postguerra per causa de les acusacions de col·laboracionisme llançades tant per serbis com per albanesos.

De cara a l'exterior, si en la crisi de les societats piramidals albaneses Europa va implicar-s'hi únicament com una força de contenció social (l'Operació Alba, dirigida per Itàlia), ara ha estat l'Aliança Atlàntica que ha reclamat una pacificació del país, avalada amb compensacions monetàries. Aquesta esperada prosperitat, tastada fins ara només per localitats com Shkodra i Vlora, on la màfia ha fet i ha desfet en connivència amb l'autoritat, seria la conseqüència de l'entrada d'Albània en el mapa occidental de la mà d'un renovat Pla Marshall (www.seerecon.org). El lideratge dels EUA en la campanya militar per aturar Slobodan Milosevic ha relegat la UE a encarregar-se de la reconstrucció i el desenvolupament econòmic dels Balcans, alhora que tot el pes diplomàtic ha tomat a recaure en Washington. La UE ha evidenciat manca d'iniciativa militar i retard en el nomenament d'un secretari de política exterior i seguretat (PESC). Els EUA han aconseguit d'obrir una seriosa esquerda en l'últim gran mur de contenció de l'òrbita russa.

Albert Balanzà / Martí Crespo

28 Premis Octubre

Premi d'assaig

JOAN FUSTER

JURAT: Xavier Bru de Sala, Daniel Giralt-Miracle, Carles Hac Mor, Joan F. Mira, Xavier Rubert de Ventós.

Premi dotat amb 1.000.000 pessetes

Premi de narrativa

ANDRÒMINA

JURAT: Dolors Oller, Josep Piera, Ponç Puigdevall, Francesc Sellés, Màrius Serra.

Premi dotat amb 2.000.000 pessetes

Premi de poesia

VICENT ANDRÉS ESTELLÉS

JURAT: Vicenç Altaió, Francesc Calafat, David Castillo, Narcís Comadira, Francesc Parcerisas.

Premi dotat amb 500.000 pessetes

Les obres aspirants a qualsevol d'aquests premis hauran de ser presentades en l'Editorial Tres i Quatre (C/ Pérez Bayer, 11. 46002 València) abans del 15 de setembre de 1999.

34